

zavŕšil slávnostný galavečer v priestoroch Bratislavského hradu, v rámci ktorého bolo pre účastníkov kongresu pripravené vystúpenie umeleckého súboru Lúčna.

Počas štyroch dní sa celkovo na kongrese zúčastnilo viac ako 700 akademických a vedeckovýskumných pracovníkov regionálnej vedy zo 49 krajín sveta. Najväčšie zastúpenie mali účastníci z Talianska, Nemecka, Španielska, Veľkej Británie, Rakúska a Holandska. Možno

povedať, že 52. kongres ERSa sa predovšetkým svojim vedeckým programom priradil k najvýznamnejším vedeckým podujatiam v oblasti sociálno-ekonomických vied na Slovensku.

Dana Bajusová

Dielo, ktoré si zaslúži pozornosť¹

Po výpravnej veľkej modrej pamätnici, vydanej k 70. výročiu založenia Ekonomickej univerzity v Bratislave (1940 – 2010) sa o dva roky zrodili aj reprezentatívne príbehy z dejín Ekonomickej univerzity v Bratislave a spomienky na mnohé osobnosti, ktoré formovali jej už takmer historickú cestu. Je to svedectvo o jej rodičoch, o zrodení sa prvej vysokej školy hospodárskeho zamerania v podmienkach slovenskej štátnosti (VOŠ), ako si ju osvojil štát (SVŠO), ako sa v mladosti vydala na vedeckú dráhu (VŠHV), vo svojej dospelosti sa stala centrom hospodárskeho poznania na Slovensku (VŠE), dala aj život svojmu osamostatnenému inštitucionálnemu potomstvu a ako rozširovaním svojho odborného záberu životne dozrela do poznávacej hospodárskej univerzality (EU). Tých, čo do nej vdychovali dušu univerzitného poznania a odovzdávali štafetu svojim generáčnym nasledovníkom, bolo už dosiaľ veľa stoviek. Ich pričinením sa aj na slovenskej hospodárskej roli naplnia poslanie novodobých univerzít: tvoriť nové poznatky a vychovávať nových tvorcov nových poznatkov. V *Spomienkach* je sprostredkované svedectvo len polstovky z nich. Tak či tak, sú obsiahle, majú povestných 333 strán, bohaté myšlienkovú, faktickú i obrazovú. Sú výberovým dobovým obrazom najmä o niektorých osobnostiach veľkej rodiny prvej slovenskej hospodárskej univerzity, ktorej historickú človečenskú úplnosť tvoria desiatice jej študentov a absolventov, tisíce učiteľov a odborných zamestnancov, stovky akademických hodnostárov a rovné dve desiatky jej prvých predstaviteľov – rektorov. Utvára ju dvanásť rôznych pohľadov, ktorými sa život univerzity zasadzuje aj do vonkajších prajných, či aj problémových spoločenských podmienok.

Vo väčšine sprostredkovaných spomienok ich autorov na nimi vybrané najmä profesorské osobnosti vo forme profesijných kurikul sa zračia nielen ich osobné kariérne cesty, ale aj posuny v poznatkovom upriamení alma mater v príslušnej dobe. Bola to na začiatku prevažne podnikovohospodárskej a zahraničnoobchodnej odbornosti, k tomu sa pridružilo národohospodárskopolitické a odvetvové poznanie, potom sa pevne zahniezdilo systémovo-modelové a matematické hospodár-

ské poznanie a pokračovalo cez dobovo-integračné, kyberneticko-informatické až po dnešné svetovohospodárske poznanie.

Sú to spomienky na neopakovateľné odborné a ľudské príbehy dejateľov univerzity, ich kľukaté cesty obsahujúce mladistvé vzostupy, desaťročia tvorivej pedagogickej a vedeckej práce, ale aj na nedobrovoľné odchody a niektoré často už pozdné návraty. Zračia sa v nich vojnové roky, obdobia ohrozené rokmi 1948, 1968, 1989 či 2003. Najmä starší absolventi našej hospodárskej alma mater v nej môžu nájsť veľa odpovedí aj na otázky, čo všetko motivovalo ich učiteľov nielen v ich odbornej práci, ale viacerých z nich aj na účasť v dejinnom formovaní slovenskej hospodárskej, národnej a štátnej svojbytnosti, či v slovenskej odbornej a politickej reprezentácii aj v ďalekom zahraničí.

Nadväznosť spomienok preklenúva ich individuálnosť a utvára spojitý obraz o udalostiach a smerovaní univerzity, ktoré, prirodzene, prekračujú jedno osobné obdobie vysokoškolského štúdia, či aj konkrétne dlhšie obdobie osobného pracovného pôsobenia na nej. Boli to časy jej fyzickej prítomnosti na Palisádach, potom na Tehelnom poli, až po jej udomácnenie sa v novej Petržalke. Koľko úsilia si vyžiadalo takéto putovanie z horného až na dolný koniec Bratislavy vyjavujú niektoré spomienkové črty. Publikácia je tak vzácna nielen pre jej absolventov, ktorí našli svoje odborné uplatnenie v hospodárskej praxi, ale aj pre novšie generácie jej učiteľov.

Z povahy súboru spomienok cítiť príklon skôr k spomienkam na lepšie časy akademického života a len okrajové náznaky na nie ojedinelé ťaživé obdobia (vojna, politické zlomy, vonkajšia vojenská intervencia...), ako ich prinášal spoločenský vývoj. Pre každého ich čitateľa budú znamenať čosi nové, objavné. Dávajú možnosť zobúdzajť aj vlastné spomienky čitateľa na jeho akademické školské časy, na mnohých ďalších učiteľov, ktorých publikácia explicitne nezahŕňa. Takými môžu byť napríklad Dr. V. Witt, ktorého blahoskolnosť voči akademickým elévom umožnila mnohým úspešne absolvovať prvú skúšku na vysokej škole (z hospodárskych dejín), či doc. M. Abrahám, ktorý na konci svojho štatistického

¹ HUSÁR, J. – LALUHA, I. – PETRENKA, J. edit.: Spomienky a príbehy z dejín Ekonomickej univerzity v Bratislave (1940 – 2010). Bratislava: SPRINT 2 s. r. o, 2012, 332 s., ISBN 978-80-89393-60-2.

kurzu jeho frekventantov mravne zaviazal uplatňovať získané poznanie v prospech odhaľovania vedeckej pravdy, alebo doc. L. Romančík, ktorý odkliatim kybernetickej „buržoáznej pavedy“ otvoril študentom dvere do systémového a informatického poznania hospodárskeho sveta. Asi každý študent si vytvoril obraz a nosí v sebe spomienky na svojho „naj“ učiteľa. Takým bol a je v mnohých pamätiach aj prof. J. Pázman. Jeho otcovský prístup, francúzska fayolovská kultivovanosť, odborné poznatky, metódy a spravodlivosť pri hodnotení študentov mnohí mali možnosť pocítiť a prijať do svojej životnej výbavy. Svoju náročnosť a láskavosť v ich jednote vyjadroval napríklad aj tým, že ak pri komisionálnom skúšaní hodnotil výsledky odpovedí študentov na nižšej úrovni ako ostatní členovia komisie, tak vzápätí

prejavoval radosť, ak klasifikačný vedrikt komisie bol lepší ako jeho osobný. Svojím životom bol dejinotvornou súčasťou Slovenska.

Aj našej hospodárskej univerzite budú vždy viac chýbať osobnosti ako výkonnejšie počítače. V tom aj spočíva hlavné poslanstvo predstavených *Spomienok a príbehov z dejín Ekonomickej univerzity v Bratislave*. Sú to životné spomienky v miere, ako sa v jej absolventoch a učiteľoch naplnili do nášho prítomného času, do roka 2010, a ako dačo z nich, v úmysle trvalého zachovania, vyjaviли ich autori.

Vladimír Choluj